/ יורם מארק-רייך

דניאל פלדהקר | צילומים: אלה אורגד

האמת המטרידה מאחורי המסכה

אווירת פורים גם בעין הוד • הסגרים הרבים שהציפו את נושא האלימות במשפחה ונגד נשים הביאו את האמנית דניאל פלדהקר ליצור סידרת צילומים דיגיטליים • בתערוכה בשם FACELESS אשר מוצגת במוזיאון ינקו דאדא היא מצלמת את עצמה עם מסיכה בואריאציות שונות

נכון, חג פורים בעיצומו, אבל דניאל פלדהקר, בתערוכתה הווירטואלית של סדרת עבודות המסכה המוצגת באתר מוזיאון ינקו-דאדא, עין הוד – FACELESS – מתכתבת עם נושא האלימות כנגד נשים בו הנשים מושתקות וחסרות פנים וכן מתכתבות עם איבוד הזהות והמחנק בתקופה הנוכחית. אוצרת התערוכה: רעיה זומר-טל.

סדרת התצלומים הדיגיטליים שיצרה האמנית דניאל פלדהקר בחודשים האחרונים היא יצירה בתוך יצירה. ראשית נוצרו המסכות, עשויות נייר פרגמט עדין ועליהן רישומים, רקמות, תצלומים ומקבץ של סיכות. לאחר מכן השתמשה בהן האמנית כאובייקטים קישוטיים בסדרת תצלומים שבהם היא מופיעה. לא בכל התצלומים המסכות מונחות באופן המוכר – מגינות על האף והפה, בחלקן הן מכסות את העיניים או העורף. התערוכה מוצגת באתר המוזיאון https://www.jancodada.co.il

במבט ראשון מדמה הסדרה את העיצוב האופייני למדור "ענייני פנים" המופיע באופן קבוע במוסף סוף שבוע של "הארץ": במרכז הפריים הראש, המבט מופנה אל הצופה, השיער גולש על הכתפיים החשופות. רמות במלוא הדרה. אולם נוכחות המסכות הופכת את הקומפוזיציה המוכרת לכאוטית ומטרידה. באחת העבודות המשפט "Is This Art" מכסה באובססיביות את כל שטח המסכה; באחרות, על גבי רישום עמלני הוסיפה האמנית זוג עיניים קרועות לרווחה התפורות בגסות למסכה או מחוברות אליה בסיכות ביטחון, וכאלה שבהן נעצה סיכות ביטחון באזור הפה באופן המזכיר את דמותו של חניבעל לקטר.

> "עצם עטיית המסכה האמורה להגן עלינו, ובו זמנית גורמת לתחושה של הגבלת התנועה, הראייה והנשימה ואף מעצימה את הריחוק החברתי"

המעטפת האסתטית של התצלומים מתפררת: חיבור הדמות הנשית הערינה העוטה מסכה שבריריות עם הדימויים הקשים מתרגם לסצנות מעיקות. האמנית מבקשת להעלות לשיח בראש וראשונה את נושא האלימות נגד נשים, בעיקר אלה האלמוניות, המושתקות, אלה שמולן החברה והרשויות עוצמות את העיניים, מפנות להן את הגב ומתעלמות ממצבן. שם הסדרה מתייחס לאותן נשים חסרות פנים.

מה היה הניצוץ שגרם לך לצאת עם תערוכה כזו?

"במהלך החודשים האחרונים, הסגרים לסירוגין ושיבוש הרוטינה, העבודה בסטודיו התחלפה לא פעם בעבודה מהבית של עבודות קטנות, אישיות ואינטימיות. אלו עבודות נייר וצילומים בהם אני לראשונה עושה שימוש בגוף שלי כחלק אינטגרלי מהיצירה. סדרת המסיכות Faceless, מתייחסת למספר היבטים: הטריוויאלי שבהם הוא עצם עטיית המסכה האמורה להגן עלינו, ובו זמנית גורמת לתחושה של הגבלת התנועה, הראייה והנשימה ואף מעצימה את הריחוק החברתי והפחדים שאקטואלי זה מסמל וגורר עימו. בצילומים, התנסיתי ביצירת דימוי/פורטרט עצמי, שחלקו מחוק, מטושטש ולמעשה דימוי המאבד את תווי ההיכר שלו. הדימוי האנושי, הנשי בתקופה זו, משתנה ובכך מה שנגלה לעין המתבונן הוא דמות חסרת זהות, מוסתרת, "שקופה". ההיבט הסמלי, מתייחס בעיני להגבלת החופש. תקופת הקורונה גרמה לקיפאון של תהליכים רבים, להגבלת העשייה ולהשפעות חברתיות, רגשיות וכלכליות רבות, אשר גרמו בין היתר לעלייה מחרידה באלימות בתוך התא המשפחתי וכלפי ילדים ונשים בפרט".

מה מבקשות העבודות לבטא?

במהלך תקופת הקורונה, היינו עדים לעלייה דרסטית במעשי אלימות ורצח נשים בחברה הישראלית שהגיעו למימדים מפחידים ומטרידים. תקופת הסגר, הביאה למצב בו משפחות בהן היחסים מעורערים בין כה – הפכו לפצצה מתקתקת ולצפות בחדשות בכל שבוע היה מזעזע ומדאיג. כאשה ואמא שגורלה שפר עליה, כאב לי והעציב אותי מאד לקרוא ולראות את הנשים האומללות האלו שהחוק, המשטרה וכל גורם שאמור לגונן לא הצליח להושיע אותן. העבודה שלי נולדה כדי לזעוק את הזעקה של נשים באשר הן. המסיכה עצמה גם מוחקת את האינדיבידואל ובכך הופכת את הזעקה וההתרסה למחווה אוניברסלית של נשים באשר הן".

איך השפיעה עלייך תנועת ME TOO?

"תנועת me too גרמה לי כאישה צעירה, להיות מודעת יותר לחשיבות של שיתוף ועוצמה נשית. פמיניזם כתנועה הביא למהפכות ושינויים רבים וחשובים בתפיסה החברתית הכוללת את מעמד האשה וזכויותיה. תנועת me too תורמת לחיזוק מעמד הנשים, השיוויון והצדק בין המינים. המאבק לא תם וכל אחת מאיתנו בוחרת את הדרך בה היא יכולה ומוכנה לתרום לו. אני כאמנית מוצאת שדרך היצירה היא הביטוי האולטימטיבי שלי להגיב לעוולות ולמציאות בכלל".

מניו יורק לישראל דרך אירופה

דניאל פלדהקר נולדה בניו יורק ב-1982 ועלתה לארץ בגיל 12. מתגוררת ועובדת בתל אביב. בוגרת התוכנית האישית במדרשה לאמנויות בית ברל. בוגרת תואר ראשון במשפטים (L.L.B) ותואר ראשון במינהל עסקים (B.A) במרכז הבינתחומי הרצליה. עבודותיה הוצגו בתערוכות יחיד וקבוצתיות שונות בארץ ובעולם. ביניהן, ניו יורק, איטליה, גרמניה, אנגליה, קוריאה וישראל. מציגה כעת בביאנלה לאמנויות ועיצוב במוזיאון א"י בתל אביב, בתערוכה קבוצתית בטורינו איטליה יוצרת בעיקר אובייקטים פיסוליים ועבודות מיצב המשלבות וידאו, עבודות סאונד ותאורה.